

Τα θρανία

Μετά την καταστροφή των σχολείων το 1940 οι μαθητές κάθονται σε μακρόστενους πάγκους. Συχνά στριμώχονονται ανά έξι στα θρανία και αργότερα ανά τρία.

Τα θρανία έχουν υποπόδιο για να μην κρυώνουν τα πόδια των μαθητών. Κάτω από την επιφάνεια υπάρχει ράφι για να βάζουν τα βιβλία τους. Τα παιδιά κάθονται στα θρανία με σταυρωμένα τα χέρια τους.

Οι μαθητές καθαρίζουν και βάζουν τα θρανία στο προαύλιο μαζί με τον δάσκαλο.

Τα θρανία τα ξύλινα καταργούνται στα τέλη του 1980.

Πηγές και μαρτυρίες:

«Τι συμβαίνει κύριε Γιώργο;»

«Μια καινούρια μαθήτριά, δεσποινίς».

«Στη δική μου τάξη βρήκανε να τη βάλουνε...

Εχουμε κιόλας 62 παιδιά. Τέλος πάντων».

Στεκόμουνά κάπου κοντά στην έδρα. Κοίταξα

την τάξη μεγάλη ήτανε κι όμως νόμιζες ότι θα έσκαγε

σε λίγο από τα πολλά παιδιά. Είχε τέσσερις σειρές θρανία.

Στα πιο πολλά θρανία καθόντουσαν τρία τρία παιδιά. Και είχε και δύο θρανία στο πλάι της έδρας.

Ευγενία Φακίνου, (2012). Αστραδενή. Αθήνα: Εκδ. Κέδρος.

Η «παίδευσις», τέλος, κατά τα σκοτεινά εκείνα χρόνια, συνεπληρώνετο με τον πρωτόγονον τρόπον που εκάθηντο οι μαθηταί «σταυροπόδι» εις το έδαφος. Πολυτέλεια ήτο, οσάκις υπήρχον στρωμένες ψάθες.

Ο Γεώργιος Γεννάδιος, έγραψεν, ότι τα θρανία ήταν «νεωτέρον εύρημα» και έγιναν δεκτά, μετά θαυμασμού και ενθουσιασμού υπό των μαθητών όταν εισήχθησαν εις τα σχολεία, κατά τα πρώτα έτη του αιώνος της ανεξαρτησίας. Το Ελληνικό κράτος, από το 1830 με το Εγχειρίδιο για τα αλληλοδιδακτικά σχολεία του Ι. Π. Κοκκώνη που γράφτηκε στην Αίγινα και με διάφορα άλλα Διατάγματα και κανονιστικά κείμενα, περιέγραψε με κάθε λεπτομέρεια τις προδιαγραφές του εξοπλισμού. Από τότε τα καθίσματα των μαθητών ονομάζονται θρανία. Τα παλιά σχολικά θρανία ήταν ξύλινα και το κάθισμα ήταν ενσωματωμένο στο θρανίο.

Στα μέσα της δεκαετίας του 60, με τον εκσυγχρονισμό της επίπλωσης τα θρανία αποκτούν μεταλλικό σκελετό.

Στη συνέχεια αλλάζει ο σχεδιασμός και η εργονομία τους. Οι αλλαγές προχωρούν σταδιακά και φτάνουμε σιγά σιγά σε ένα απλό τραπέζι με καρέκλες.

Ελένη Καλαφάτη (1988). Τα σχολικά κτίρια της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (1881-1929). Αθήνα: Εκδ. ΙΑΕΝ.

Πού έκαναν μάθημα τα παιδιά;

Μετά το κάψιμο του σχολείου από τους Γερμανούς τα θρανία μας ήταν οι πέτρες και η αίθουσά μας ο μαντρότοιχος της εκκλησίας, όπου γυρίζαμε γύρω γύρω, ώστε να βρούμε μέρος προσηλιακό και απάγκιο για να μπορούμε να σταθούμε.

Μαρτυρία Αλέξανδρου Ευαγγέλου, μαθητή Δρυοφύτου Πρέβεζας, 1946-1952.